І. Невидимі

Мертві невидимі, але вони не відсутні.
Августин Блаженний

Лютий 2013 року, Нижня Австрія

Ріхард не хотів помирати. Він прожив довге життя, надто довге, щоб за нього так відчайдушно й жалюгідно чіплятися. Одначе він уперто не хотів його відпускати. Не розумів людей, які сказали б: «Та вже, доста, нажився...» Усе, що він мав, залишилося тільки завдяки вмінню оберігати й любити. Окрім двох – ті втекли від нього, попри його любов: Час і Вона.

Дев'яносто перша зима застала його в ліжку – ослабленого старістю і всіма супутніми дегенеративними хворобами. Попри прогрес у геронтології, найкращі лікарі не зважувалися налаштовувати його рідних на оптимістичний лад. Старість непереможна.

Сьогодні він подарував синові Курту свій наручний годинник. Це була невпевнена спроба усвідомити, що сам Час від нього відмовляється. Подарунок – влучна йому відповідь. Нехай і Час відчує його настільки, наскільки Ріхард відчуває Час.

Якось його давній приятель-араб сказав: коли хтось помирає, то віддає іншим свій резерв часу. Може, Курт ним скористається...

За вікном достукувалися недоступні живим запахи снігу, і Ріхард намагався насолодитися ними. Заважали спогади, ще не загоєні часом. Чіплявся за них, як за останню можливість продовжити собі життя, нехай навіть так болісно. Шістдесят дев'ять років тому прийшла Вона – усього лиш на два із чимось роки. Як з'явилася до нього на руках у смерті, так через її поріг і покинула. Мабуть. Ріхард подумав, що загалом мало що знав про тих, кого оберігав. Вікно застилало туге полотно снігу, і на його тлі мелізмами ткалися забуті мелодії Карпат. Він повернув голову до сина, який у глибині кімнати дрімав у фотелі, – медсестра мала прийти з хвилини на хвилину, щоб змінити Курта.

– Чуєш?

– Що, тату? Що таке? – заметушився той.

– Спробуй її знайти... Хоч би щось про неї...

– Добре. Ти спи, спи... Ще рано ліки приймати...

На старому обійсті порив вітру відчинив хвіртку, вичавивши з неї короткий скрегіт.

Літо 2013 року, Відень

1

Вихідними Ореста чергувала в редакції. Прориваючись крізь рясний дощ, вона забігла до багатоповерхової будівлі, що вологo виблискувала металічно-шкляними гранями – тріумфальний у своїй потворності офісний витвір сучасних архітекторів. Ора ковзнула поглядом по округлому обличчі портьє, позначеному контрастом

між старомодними вусами часів цісаря Франца Йозефа й дитинячими очима:

– Grüß Gott, Heinzi!

– Grüß di', Oresta! Dein Lieblingswetter heut', gelt?[1] – лице розпливлося в теплій посмішці, й опухлі від надмірного споживання ґшпритцера[2] щоки гранатово забубнявіли.

Роками він отак проводжав Оресту поглядом і міг посекундно передбачити всі її наступні кроки: ліфт до шостого поверху, рвучкою ходою коридором праворуч, зупинка біля кавового апарата, кладе на долівку червоний шкіряний портфель, куплений колись за шалені гроші у Венеції. Утопивши погляд у пінисту цівку кави, вона вкотре відкине нав'язливу думку про сигарету (адже ж намагається кинути курити, наперекір колективові, що тотально і переконано смалив), піде до свого робочого місця, одним хилом доп'є каву й відкриє електронну пошту.

Роботи в червні випало чимало. Постійні поїздки вона зараз переносила важче, ніж десять років тому, коли студенткою почала працювати у щоденній центральній газеті Австрії «Der österreichische Bote». Давалися взнаки біль у спині й недосипання, а через постійні відрядження вона майже не розпаковувала валізки.

Уміння приховувати свої слабкі місця було її сильною стороною. Особливо це ставало у пригоді тепер, коли редакція переходила до іншого власника. Підприємство реструктуризували, що супроводжувалося скороченням третини штату. Під час нарад панували напруження і страх. Суперечливі чутки кружляли безкінечними білими коридорами і мінялися щогодини. Такими дезорієнтованими,

---

1 «Доброго дня, Гайнце!» – «Доброго дня, Оресто! Ваша улюблена погода сьогодні, чи не так?» (*віден. діал.*)

2 «G'spritzer» – біле або червоне вино, розбавлене содовою водою. Один із популярних в Австрії алкогольних напоїв.

приголомшеними і переполошеними своїх колег Ореста ще не бачила ніколи.

Під головним редактором Аделею Рімм, досвідченим у журналістському бізнесі професіоналом із маскулінним характером – каменем спотикання не одного чоловіка, захиталося крісло. Найзатятіше його розгойдував керівник відділу зв'язків із громадськістю банку «РВЕ», що був одним із акціонерів газети, Крамер-Орландо – амбітний, самовпевнений та успішний у своєму нахабстві жевжик. Хоча йому вже перевалило за сорок, кар'єра не складалася, незважаючи на його бісексуальні походеньки, зокрема в колах впливових банкірів-співвласників газети. За потоком слів і піджаками від «Brioni» з позолоченими манжетними ґудзиками він намагався приховати майже елегантну у своїй простоті порожнечу в мозку і дриґлясте черевце. Зазвичай йому це вдавалося. Він упевнено модерував покази мод для вгодованих співпрацівниць фірми з фінансового консалтингу «Falk & Ceeners», проводив семінари на тему «Як стати щасливим» і «Як бути успішним», а в перервах між усіма цими мініподіями Відня використовував свого прутня там, де йому обіцяли бути багатим, успішним і, мабуть, щасливим.

Ніхто достеменно не знав, звідки в нього чималі гроші, а демонстрував він їх із кожної нагоди. Подейкували, що Крамер-Орландо мав інтимні стосунки із представницею австрійської аристократії графинею В. фон К., яка, попри офіційну заборону титулів від 1918 року, для себе їх не скасувала. Графиня була старшою за нього на кілька десятків років, але зберігала відносну свіжість завдяки гіалуроновій кислоті на обличчі та мезониткам усюди, де вони могли напнути шкіру. В її замку у Верхній Австрії, на реставрацію якого вона регулярно отримувала гроші з державної скарбниці через зв'язки із правлячої партією, він проводив свій час, і в перервах між виконанням